

Štěpán, Ludvík

Pohledy na českou meziválečnou literaturu

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2004, vol. 53, iss. X7, pp. 150-

ISBN 80-210-3357-6

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103160>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

POHLEDY NA ČESKOU MEZIVÁLEČNOU LITERATURU

Jiří Poláček: *Tvorba a recepce. Studie o meziválečné české literatuře*, spisy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, svazek 86, Masarykova univerzita, Brno 2003, 168 s. – **Jiří Poláček:** *Bibliografie (1976–2001)*, Akademické nakladatelství CERM, Brno 2002, 76 s.

Jiří Poláček, docent Pedagogické fakulty MU v Brně, někdejší novinář a pracovník brněnské pobočky Ústavu pro českou a světovou literaturu ČSAV, vydal nyní výbor svých studií *Tvorba a recepce. Studie o meziválečné české literatuře* (jejich předobrazy porůznu otiskoval v 80. a 90. letech XX. století v časopisech, sbornících i knihách), jež jsou věnovány převážně českým prozaikům publikujícím ve 20. a 30. letech XX. století, zejména jeho milovanému Vladislavu Vančurovi.

Autor knihu, která obsahuje šestnáct studií, rozdělil do sedmi kapitol. První tři věnoval právě Vančurovi – tři studie shrnují obraz soudobé kritické recepce tří nejvýznamnějších prozaikových děl v tehdejších periodikách: Pole orná a válečná, Rozmarné léto a Obrazy z dějin národa českého. V dalších třech statích Poláček shrnul názory, které na Vančurovo dílo měli F. X. Šalda, Arne Novák a Bedřich Václavek a v soliterní studii třetí kapitoly nastínil Vančurův boj proti fašismu.

Další tři kapitoly jsou tak či onak spojeny s novinářstvím, tedy s činností, jíž se Jiří Poláček v minulosti věnoval rád a intenzivně a prakticky věnuje (jako recenzent a glosátor) dodnes. Z tohoto hlediska je zajímavý portrét pozapomínaného Zdeňka Klímy, někdejšího šéfredaktora Lidových novin a Českého slova, dvě vnímavé studie přinášejí nejprve pohled na publicistiku Karla Čapka, s cennou charakteristikou autorem pěstovaných publicistických žánrů, a následně se snaží postihnout Čapkovo psaní o přírodě. Zajímavá je i kapitola pátá, v níž nalezneme také rozbor čtenářských anket Lidových novin z let 1928–41; první studii zaměřil Jiří Poláček na osobnosti bratří Čapků, druhou pak na Karla Poláčka. Třetí studie této části je pohledem na čtenářské záliby Arna Nováka.

Předposlední kapitola výboru Poláčkových statí je zaměřena na rozsahově drobný novinářský žánr – sloupek. Studie Zrod a počátky sloupku si všímá výskytu této formy na stránkách Lidových novin a autorů, kteří ji pěstovali, studie O věcech a lidech je rozbořením sloupků Karla Poláčka, které otiskoval v Lidových novinách, Tribuně a Českém slově. Závěrečná kapitola obsahuje rozsáhlejší stať Vznik a vývoj poetismu, která není věnována próze nebo publicistice či recepci děl, ale osobitému českému literárnímu směru (komplexní text vyšel pod názvem *Poetismus* v roce 1995 v nakladatelství CERM v Brně).

Ke knize *Tvorba a recepce* jsem si dovilil připojit knižně vydanou Bibliografii docenta Jiřího Poláčka (narozen 13. 3. 1951). Právě z ní vyplývá, že ač na Katedře české literatury Pedagogické fakulty MU přednáší teprve od roku 1994, jeho vědeckovýzkumná i pedagogická cesta byla klikatá, ale nesmírně různorodá a plodná. Neuvěřitelné jsou Poláčkovy novinářské kapitoly – 1977–79 působil v deníku *Rovnost*, v 90. letech v *Revui* otevřené kultury a Lidových novinách, vědecká práce v ČSAV (1979–91) měla později pokračování (od roku 1994) v práci na fakultě. Nebudu připomínat stovky recenzí, článků, rozhovorů, sloupků ad. v novinách a časopisech, ani desítky studií, statí a medailonů, dotknu se pouze jeho knižně vydaných prací. Poláček se podílel na mnoha kolektivních dílech, např. na publikacích *Slovník české literatury 1970–1981* (Praha 1985), *Čeští spisovatelé 20. století* (Praha 1985), *Lexikon české literatury* (Praha 1993, 2000), sám vedl kolektiv autorů publikace *Průhledy do české literatury 20. století* (Brno 2000). Pro potřeby pedagogické práce vydal publikace jako *Josef Kainar* (1993), *Vladislav Vančura* (1994), *Legionářská literatura* (1994), *Novinář Karel Čapek* (1994), *Literární kritika 20. století I a II* (1997–99, a k nim se vázící dva svazky medailonů a ukázek, 1999–2000), nosná je jeho monografie *Portréty a osudy. Postavy v próze Vladislava Vančury* (Boskovice 1994).